

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΘ΄.

Η ΘΥΓΑΤΗΡ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ

Τὸ κάλλος τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν εἰλικρίνειαν τῆς βασιλόπαιδος ταύτης ἕκαστος ἡμῶν ἀπ' ἐνστίκτου διηνεκῶς ἐπιποθεῖ. Πόθεν ὁ ἀνεπίγνωτος οὗτος πόθος, ἡ ἐξωτερικὴ φιλοσοφία δὲν ἐξηγεῖ. Δὲν ἐξηγεῖ διατι ἡ ἐξέλιξις τείνει πρὸς τὸ ἰδεῶδες τοῦτο καὶ ἀγνοεῖ μέχρι διαρρήδην ἀρνήσεως τὴν ὑπαρξιν τῆς παρθένου, ἧς ἡ λατρεία ἀποτελεῖ τὴν πᾶσαν ὄρασιν καὶ τὴν πᾶσαν πρόοδον τοῦ κόσμου. Ἀγνοεῖ διότι δὲν διακρίνει τὸ φαινόμενον ἀπὸ τοῦ νοουμένου. Δὲν διακρίνει τὴν οὐσίαν ἀπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ αὐτῆς συμβόλου. Δὲν ἀναγνωρίζει τὸν ὀρατὸν κόσμον ὡς σύστημα συμβολισμοῦ ἐνδοτέρας ἀπολύτου ἀληθείας. Ἀλλ' ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία ἀκριβῶς τὴν ἐνδοτέραν ταύτην ἀλήθειαν ὑποδεικνύει, τονίζουσα ἐμφαντικῶς ὅτι

πᾶν τὸ ὑποκείμενον εἰς τὰ αἰσθητήρια τοῦ σώματος εἶνε συμβολικὴ παράστασις αὐτῆς. Ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία διδάσκει ὅτι ἐντέλεια καὶ ὀλβιότης ὑπεράνω παντὸς ιδεώδους ὅπερ δύναται νὰ συλλάβῃ ἢ ἐξωτερικὴ ἀντίληψις, ἀναμένει τὸν ἄνθρωπον ἄρκεῖ ἢ θέλησις αὐτοῦ νὰ τείνῃ ἀκωλύτως εἰς τοῦτο, ἄρκεῖ νὰ ποτισθῇ ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιασμοῦ τῆς ἀνθρωπότητος, — ἄρκεῖ νὰ ἐρασθῇ τῆς «θυγατρὸς τοῦ Βασιλέως» καὶ ὁ ἔρως αὐτοῦ νὰ εἶνε ἀγνός, ἀφιλοκερδῆς καὶ πιστός. Ἡ ἐσωτερικὴ Φιλοσοφία δεικνύει τὴν ὁδὸν τὴν ἄγουσαν εἰς τὰ Ἐνάκτορα ἔνθα ὁ πραγματικὸς πλοῦτος, τὸ πραγματικὸν μεγαλεῖον, ἢ πραγματικὴ ἐλευθερία, ἢ πραγματικὴ ἰσχὺς καὶ ἢ πραγματικὴ ἀγάπη. Ἡ ἐξωτερικὴ φιλοσοφία ἀπελπίζει τὸν εἰλικρινῆ ἐραστήν τῆς Βασιλόπαιδος ἀλλ' ἢ ἐσωτερικὴ τὸν πληροῖ θάρρους καὶ καρτερίας διότι τὸν πείθει ὅτι ἢ «θυγάτηρ τοῦ βασιλέως» ἀναμένει τὸν καθιστᾶ ἐπιδεκτικὸν ἀγάπης διότι τὸν βοηθεῖ νὰ τανύσῃ τὰς πτέρυγας τοῦ ἐνθουσιασμοῦ καὶ τῆς διαισθήσεως.

Ἡ ἐσωτερικὴ φιλοσοφία ἔχει ἐλευθέραν τὴν εἰσοδὸν καὶ εἰς τὰ δώματα αὐτὰ τοῦ Βασιλέως, βλέπει αὐτὸν διηνεκῶς καὶ εἰσάγει ἐνώπιον αὐτοῦ τοὺς μύστας τῆς. Οὗτοι μόνοι ἔχουσι τὸ προνόμιον νὰ βλέπωσι τὴν θεότητα καὶ νὰ ἐπικοινωνῶσι πρὸς αὐτὴν διότι οὗτοι μόνοι ἐπιζητοῦσι τὸν θρόνον αὐτῆς εἰς τὰ ἔνδον τῆς ἰδίας ἑαυτῶν συστάσεως. Γνωρίζουσιν ὅτι ἐν τῷ βάθει τῆς ψυχῆς των ἀυγάζει ἡ πηγὴ τοῦ ἀνεσπέρου φωτὸς καὶ γνωρίζουσιν ὅτι τὸ φῶς τοῦτο δὲν εἶνε μόνον ἄρρεν, ὡς οἱ θεολόγοι καὶ αἱ ἐκκλησίαι φρονοῦσιν, ἀλλ' εἶνε ἅμα καὶ θῆλυ καὶ ἀπ' ἀμφοτέρων ἀπεκδέχεται χάριν. Ἐκ τῆς θείας δυάδος ταύτης, τῆς ἐχούσης τὸν θρόνον ἔνδον ἐκάστου ἡμῶν, προκύπτει διηνεκῶς τὸ πνεῦμα τῆς ἐκφράσεως, ὁ ἐνδότερος λόγος—τὸ ἅγιον πνεῦμα ὅπερ ὡς τέκνον τῆς θείας ξυνωρίδος συναποτελεῖ μετ' αὐτῆς τὴν τριάδα τῆς θεότητος. Ζωὴ Οὐσία Δημιουργία εἶνε αἱ τρεῖς ὑποστάσεις αὐτῆς. Ἡ Δημιουργία πηγάζει ἐκ τῆς Ζωῆς καὶ λειτουργεῖ διὰ τῆς Οὐσίας διότι πᾶσα ἔκφρασις προϋποθέτει

ιδέαν ἐξ ἧς πηγάζει, καὶ οὐσίαν δι' ἧς ἐμφανίζεται ὡς πλήρης ἔκφρασις. Ἡ κατανόησις τοῦ νόμου τούτου αἶρει καὶ τὴν διαφορὰν μεταξύ ἀνατολικῆς καὶ δυτικῆς ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ δόγμα τῆς ἐκπορεύσεως διότι ἀμφότεραι ἀπολέσασαι τὴν δύναμιν τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι τῆς Οὐσίας διέστησαν ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ἐντεῦθεν ἐπελθούσης συγχύσεως τῶν ἐξωτερικῶν ἀντιλήψεων. "Ὅχι μόνον αἱ δύο αὗται ἐκκλησίαι ἀλλὰ πᾶσαι αἱ θρησκεῖαι θὰ εὔρηντο ἐν ἀρμονίᾳ ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας ἧς ὑπὸ τὴν ποικιλίαν τῶν ἐξωτερικῶν ἐκδηλώσεων διορθῶν διήκουσαν ἐνιαίαν πραγματικότητα ζωοποιούσαν τὰ πάντα. Ἡ ἐνιαία αὕτη πραγματικότης ἧς, πάντα τὰ φαινόμενα εἰσὶν εἰκόνες, εἶνε ἡ οὐσία τοῦ κόσμου—ἡ ἀνδρόγυνος θεότης—καθ' ὁμοίωσιν τῆς ὁποίας διαπλάττεται ὅ τε ἐσωτερικὸς καὶ ἐξωτερικὸς ἄνθρωπος, ἐπομένως κοινὴ γενέτειρα πάντων, ἀρχὴ οὓσα αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν καὶ πρὸς ἑαυτὴν ὡς πρὸς παγκόσμιον κέντρον ἔλκουσα τὸ σύμπαν, ἐγκαταλείπουσα πᾶν ὅ,τι δὲν θέλει νὰ ἔλκεται πρὸς

αὐτήν, οὕσα ἅμα πατήρ καὶ μήτηρ καὶ διεκδικούσα ὡς ἴδια καὶ τὰ ἐλάχιστα, ποθοῦσαν ἀ σῶση καὶ τὸ ταπεινότατον ἔμψυχον ἀπὸ τῆς πρὸς τὰ ἔξω ἐκσφενδονίσεως, δι' ἧ καὶ ἐμπνέουσα εἰς τὸν ἄνθρωπον τὴν ἀνάγκην νὰ ταυτίζη τὴν ἴδιαν αὐτοῦ ἐλευθέραν βούλησιν μετὰ τοῦ πόθου Αὐτῆς, ὅπως ἔχη διηνεκτὴ ζωὴν καὶ ἡ ἀσφαλῆς κατὰ τῆς ἐξωτερικῆς ἔλξεως. Τοῦτο ἀκριβῶς εἶνε τὸ ἀποτελοῦν τὴν δύναμιν τῆς προσευχῆς καὶ τούτου ἕνεκα αἱ θρησκείαι διδάσκουσιν ὅτι ὁ Θεὸς εἰσακούει τῆς προσευχῆς ἐὰν ὁ προσευχόμενος ἀτενίσκη πρὸς τὰ ἔνδον καὶ ἐὰν τὸ ζητούμενον συμβιβάζεται πρὸς τὸ κοινὸν τῆς ἀνθρωπότητος συμφέρον—ἐὰν ζητῆται ἐπὶ τῷ σκοπῷ νὰ ἐπικρατήσῃ ἐν τῷ κόσμῳ δικαιοσύνη, ὀλβιότης καὶ πρόοδος. Ἰπὸ τὸ πνεῦμα τοῦτο γινομένη ἡ δέησις εἶνε δύναμις κολοσσαία καὶ σημαίνει συνταύτισιν τῆς θείας θελήσεως μετὰ τῆς ἀνθρωπίνης. Ὁ οὕτω ζητῶν εὐρίσκει, ὁ οὕτω αἰτῶν λαμβάνει ὅ,τι ἂν ζητήσῃ, ὅ,τι ἂν αἰτήσῃ. Ἀλλ' ὁ ζητῶν ἄνευ τοῦ πνεύματος τούτου ζητεῖ ἀσυμβίβαστα πρὸς

τὴν θείαν θέλησιν καὶ κινδυνεύει νὰ ἐκτροχιασθῆ
 πρὸς τὰ ἔξω. Ἐκ τῶν ἔνδον ὅπερ ἀποτελεῖ τὸν
 ἀχανῆ κόσμον τῆς ψυχῆς δύναται τις ν' ἀν-
 τλήσῃ πᾶσαν πραγματικότητα, πᾶν δῶρον, πᾶσαν
 ἄνεσιν, πᾶσαν δύναμιν ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς συνταυτί-
 σεως τῆς θελήσεως τοῦ ἀντλοῦντος μετὰ τῆς θε-
 λήσεως τῆς θεότητος. Ἡ ἕξις αὕτη τοῦ ἀντλεῖν
 ἐκ τοῦ κόσμου τῆς ψυχῆς καθιστᾷ τὸν ἀντλοῦντα
 βαθμηδὸν ἀνεξάρτητον φέρουσα εἰς αὐτὸν θάπτον
 ἢ βράδιον πᾶσας τὰς εὐκαιρίας δυνάμει τῶν ὁ-
 ποίων πᾶς πόθος πραγματοποιεῖται. Ἐντεῦθεν γί-
 νεται κατάδηλος ἡ ὑψίστη σοφία τοῦ Χριστοῦ
 παραγγείλαντος τὸν τρόπον καὶ τὰς λέξεις ἀκόμη
 τῆς τελεσφόρου προσευχῆς. Ὁ ἐν οὐρανοῖς πα-
 τὴρ πρὸς ὃν ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ στρέφεται εἶνε
 ὁ μυχὸς τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ συστάσεως. Ἐν τῷ
 μυχῷ ἐκείνῳ ὃν ὁ Ἰησοῦς καλεῖ οὐρανὸν ἐνοικεῖ
 ὁ πατήρ καὶ ἐνταυτῷ ἡ μήτηρ. Ὁ πρὸς τὸν μυ-
 χὸν ἐκεῖνον, τὸν ἄλλως καλούμενον ἀνατολάς,
 ἐνδελεχῶς ἀτενίζων καὶ ἐκεῖθεν ζωὴν ἀπεκδεγόμε-
 νος οὐ μόνον τελεσφόρως προσεύχεται, ἀλλὰ

καὶ αὐτῆς τῆς θείας οὐσίας δυνατὸν νὰ γένηται μάρτυς βλέπων αὐτὴν διὰ τῶν ἰδίων ἐσωτερικῶν ὀφθαλμῶν του. Ἀλλὰ ποῖα προσόντα πρέπει νὰ ἔχη τις ὅπως ἴδῃ τὸ ἀνέσπερον τοῦτο φῶς, ἱκανῶς δεικνύει ἡ λακωνικὴ φράσις: «Οἱ καθαροὶ τὴν καρδίαν Θεοῦ πρόσωπον ὄψονται».

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΜΕΡΗΣ ΚΑΝΣΤΙΑΝΟΣ Θ. ΠΙΤΣΙΔΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α΄.

Η ΠΗΓΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Ἐνθουσιασμός ὑπὲρ τῆς ἀνθρωπότητος καὶ
συμμαγία μετὰ τῆς θείας θελήσεως εἶνε τὸ πρῶ-
τον προσὸν ὅπως τις ἀντλήῃ ζωὴν καὶ δύναμιν
διηνεκῆ ἔκ τοῦ ἀπείρου καὶ ἀνεξαντλήτου ἔνδον,
καὶ ὅπως ἐν τῷ δυσθεώρητῳ οὐρανῷ τῷ ἔνδον
ἡμῶν ἀπείρως ἐκτεινομένῳ, ἴδῃ τὸν Ἡλίον ἐν ὅλη
τῇ δόξῃ του. Ἡ ἔκλαμπρος ὑπόστασις ἀποκαλύπτε-
ται ὡς εἰκὼν ἀνθρωπίνου προσώπου καὶ πληροῖ τὸν
θεατὴν ἀνεκλαλήτου γαλήνης καὶ μακαριότητος
καθιστᾷ δὲ αὐτὸν μικρὸν Ἡλίον, ἐστίαν φωτὸς
ἧς περίξ ὀημιουργεῖται σύστημα καὶ ἐξ ἧς ἀκτι-
νοβολεῖ ζωὴ καὶ δύναμις. Ὅσω ἐπίπονος καὶ ἄν
εἶνε ἡ πρὸς τὰ ἔνδον τῆς ἡμετέρας φύσεως ὁδοι-
πορία αὕτη, ὅσω ἀνωφερῆς καὶ ἄν εἶνε ἡ ὁδὸς
ἡ εἰς τὸ ἐνδότερον ὄρος ἄγουσα, οὐδαμῶς διστα-

ζει νὰ τραπῆ αὐτὴν ὁ μύστης τῆς ἐσωτερικῆς φιλοσοφίας διότι γινώσκει τὴν σημασίαν τῆς ἀμοιβῆς ἣτις ἀναμένει αὐτὸν μετὰ τὰς δυσκολίας του καὶ τὴν ταλαιπώρησίν του. Γινώσκει ὅτι θὰ ἴδῃ τὴν ἀχραντον εἰκόνα! Ἡ ὄψις αὕτη εἶνε ὁ ὑπέρτατος στέφανος τῆς δόξης τοῦ ἀνθρώπου. Ἄλλ' ἢ εἰς τὸ ὄρος ἀνάβασις δὲν εἶνε δυνατὴ εἰμὴ εἰς τὸν ἀποφασίσαντα νὰ ἐξαγνίση τὴν καρδίαν του διὰ τῆς δυνάμεως ἐκείνης ἣτις χαρακτηρίζει τὸ αἶσθημα τῆς ἀγάπης πρὸς πᾶν ὅ,τι ἐπὶ τῆς γῆς ἔχει καρδίαν ζῶσαν. Ὁ ἐξαγνισμὸς δὲ τῆς καρδίας δὲν εἶνε δυνατὸς εἰμὴ ἐὰν πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀπαιτούμενοις ἢ τροφῇ ἢ ἀναίμακτος. Ὁ ἀποφασίσας ν' ἀναβῆ εἰς τὸ ἐνδότερον ὄρος—ὁ θέλων νὰ ἔχῃ αἰωνίαν ζωὴν καὶ δύναμιν—ὁ θέλων νὰ μὴ ἀπορροφηθῆ ὑπὸ τοῦ ἐξωτερικοῦ σκότους 1) ἀπέχει τροφῆς ἣτις προὔποθέτει θάνατον διότι ἡ τοιαύτη τροφὴ μιάίνει τὸ νευρικὸν σύστημα καὶ στρεβλόνει τὴν θέλησιν καθισταμένην οὕτω ἀσυμβίβαστον πρὸς τὴν θείαν θέλησιν 2) ἀτενίζει διηνεκῶς πρὸς τὰ ἔνδον, ἐνδοθεν ἀπεκδεχόμενος φῶς

καὶ διακρίνει τὰ ἔξω ὡς σύμβολα τῶν ἔσω 3) ἀναγνωρίζει πάντα ἄνθρωπον—ἐν χθαμαλωτέρᾳ δὲ βαθμίδι πᾶν ἄλλο ἔμψυχον ὄν—ὡς ἔκφρασιν τῆς θείας οὐσίας ἐπομένως δὲν κάμνει διάκρισιν μεταξύ τῶν ἑαυτοῦ συμφερόντων καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἄλλων 4) τιμᾷ τὸ θῆλυ ὑπὲρ τὸ ἄρρεν, τὴν καρδίαν ὑπὲρ τὸν νοῦν, τὴν γυναῖκα ὑπὲρ τὸν ἄνδρα ἀμφοτέρω τιμῶν ὡς συστατικὰ τῆς θείας οὐσίας. Φέρων τὰ ἐφόδια ταῦτα χωρεῖ πρὸς τὴν θείαν Ἀκρόπολιν. Κινήσας ἅπαξ πρὸς τὰ ἔνδον βαθμηδὸν βλέπει πρὸ αὐτοῦ ἀπομακρυνόμενον τὸν ἐξώτερον κόσμον, αἰσθάνεται ἑαυτὸν ἀδιακόπως εἰσχωροῦντα εἰς τὸν μυχὸν τῆς ἰδίας αὐτοῦ ψυχῆς. Ἐν πρώτοις διέρχεται ζώνην ἣν εὐθὺς ἀναγνωρίζει ὡς χώραν ἀνταντακλάσεων ἐκ τῶν ἔξω καὶ σπεύδει εἰς τὰ ἐσώτερα σύνορα αὐτῆς. Φθάνων εἰς τὰ σύνορα περιέρχεται εἰς ἀμηχανίαν τινα μέχρις οὗ ἀνατολισθῆ καὶ προχωρήσῃ ἀσφαλεστερον. Νομίζει ὅτι ἀπώλεσε τὴν αὐτοσυνείδησιν του. Τὸ ἐγὼ αὐτοῦ εὐρύνεται γιγαντιαίως ἐνῶ διέρχεται τὰς τέσσαρας ζώνας τῆς

ἑαυτοῦ ὑπάρξεως. Πράγματι ταξιδεύει ἀνὰ τὰ ἡλιακὰ συστήματα ὧν τὰ ἐκ τῶν ἀστεροσκοπείων βλεπόμενα εἰσὶν ἀπλαῖ ἐκφάνσεις. Ὁ πανίσχυρος ἐνθουσιασμός, ὁ ἐκ τῆς ἐπι τὰ ἔνδον πορείας ταύτης γεννώμενος, ὠθεῖ αὐτὸν ἀκατασχέτως πρὸς τὸ ζωοποιὸν κέντρον καὶ ἐφ' ὅσον πρὸς αὐτὸ πλησιάζει ἐπὶ τοσοῦτον ἐξακριβώνει τὴν ἀλήθειαν καὶ συστηματοποιεῖ ἑαυτόν. Διερχόμενος τὸν τελευταῖον ἐκ τῶν τεσσάρων συγκεντρικῶν κύκλων συναντᾶται πρὸς ἑκατομμύρια προσωπικότητων ἀποτελουσῶν τὴν θείαν ἱεραρχίαν τῶν οὐρανῶν. Εἰς τὸ κέντρον τῆς ζώνης ταύτης εὐρίσκεται ἐνώπιον Φωτὸς τόσον ἀφορήτως ἰσχυροῦ ὥστε ὀλίγου δεῖν τρέπεται πρὸς τὰ ὀπίσω. Καὶ πολλοὶ οὕτω ἐπανῆλθον ἐκ τῆς ἐπι τὰ ἔνδον πορείας, ἀρκούμενοι εἰς τὴν ὀλβιότητα ὅτι ἐπὶ μίαν καὶ στιγμὴν ἠτένισαν τὸ ἀνέσπερον Φῶς. Τί εἶδον δὲν θὰ δυνηθῶσι ποτὲ ἐπαρκῶς νὰ περιγράψωσιν εἰς τοὺς μὴ ἰδόντας ἀλλ' εὐτυχεῖς ὅσοι καίπερ μὴ ἰδόντες ἀποφασίσωσι νὰ λάβωσι τὴν ἐπι τὰ ἔνδον ἄγουσαν. Θὰ ἰδῶσιν ἐντὸς τοῦ ἀνεσπέρου Φωτός, ὡς

ἐντὸς παστάδος, μορφήν παγκάλου ἐφήβου ἀκτινο-
 βόλον καὶ ἔνδοξον. Ἡ δεξιὰ τῆς Μορφῆς χεὶρ
 εἶνε ἀνατεταρμμένη ὡσεὶ ἀπ' αὐτῆς ἐκρέει θέλησις
 καὶ ζῶσα δύναμις ἀκαταπαύστως δημιουργοῦσα.
 Ἡ ἀριστερὰ χεὶρ τείνει πρὸς τὰ κάτω ὡσεὶ μετα-
 καλοῦσα καὶ εἰσελκύουσα. Οὕτω προκύπτει ἡ ἀν-
 δρόγυνος ἀνθρωπότης καὶ οὕτω τὸ σύμπαν διατη-
 ρεῖται. Παρὰ τὴν πηγὴν ταύτην τοῦ κάλλους, τῆς
 ἀληθείας καὶ τῆς ἀγαθότητος ἐπανέρχεται πᾶς τις
 εἴαν εἰς μηδὲν ἄλλο ἀφορᾷ εἰμὴ εἰς τὴν πηγὴν
 ταύτην, εἴαν μηδέποτε ὑπολογίζῃ συνεπείας ἀλλὰ
 στερρῶς τὴν ὁδὸν ταύτην τρέπεται, εἴαν ἢ ἀνεπί-
 δεκτος μίσους καὶ βιοῖ ἀναιμάκτως, εἴαν στέργῃ
 καὶ ποθῇ ἀποχρίστωσιν.